

VEROSLAV RANČIĆ

Robert, Lujka i
kristalni kovčeg
Aleksandra Velikog

Beograd
2011
DERETA

*Mojim unucima Dimitriju i Aji
čiji je smeh radost mog života*

„Boing 777“ na liniji 872
Petak, 19.03

Markus Rovera imao je četrdeset šest godina, iako je izgledao desetak godina mlađi. Visok metar devedeset dva centimetra, savršeno podrezane brade, začesljane kose unazad, delimično preplanulog lica, pronicljivog pogleda, sa „roleks“ satom na desnoj i zlatnom tankom narukvicom na levoj ruci, više je podsećao na diplomatu nego na ono što je zaista bio. Besprekorno odeven, budući da je voleo „armani“ odela, sa kravatom čija je cena bila viša od mesečne plate stjuardese koja je lagano koračala između redova luksuzne klase „boinga 777“ na liniji 872 kontrolišući da li su se svi putnici vezali, kao što je to zamolila preko zvučnika nekoliko trenutaka ranije.

– Gospodine, molim vas da se vežete. Sletećemo za koji trenutak.

Pogled upravljen na svetla aerodroma Markus Rovera preneo je na mladu stjuardesu, blago nagnutu ka njemu, dok ga je tiho opominjala. Pri tom se pitao da li su ostali postupili prema planiranom rasporedu. Uskoro će saznati. Bio je uveren da je vila pažljivo odabrana i u potpunosti spremna da primi goste. Koliko će se zadržati u njoj – nije mogao da zna. Osmehnulo se prema mladoj stjuardesi i učvrstio je pokretnu kopču za fiksirano ležište kaiša.

U kokpitu „boinga“ čuo se glas kontrolora leta. Davao je dozvolu za prizemljenje džinovske letelice na pistu broj 21.

U istom momentu, Robert Medecijan je prošao kroz izlaz za putnike inostranog saobraćaja, prešao dvadesetak metara i dva puta pritisnuo strelicu na donjem trapezu „nokije“. Mali ekran je blje-

snuo. Ponovo je pritisnuo strelicu. Pojavilo se Andreino ime. Robert je pomerio palac i aktivirao levo dugme sa zelenom slušalicom.

Tog trenutka nastavila je da se odvija operacija „Kristalni kovčeg Aleksandra Velikog“ koja je započela 323. godine pre naše ere. Tačnije pre 2.334 godinu, smrću najvećeg vojskovođe antičke civilizacije.

*Taurska visoravan na kojoj se odigrala krvava
bitka između Saracena i malteških templara
1229. godine*

Šator Urbana od Eskvilina, velikog majstora reda vitezova hrama, bio je razapet na vrhu proplanka sa koga se video most nad ambisom, jedini prelaz kojim se moglo nastaviti napredovanje i cela visoravan na kojoj se tokom dana odvijala najkrvavija bitka između templara i Saracena. Bubnjevi bezbožnika tutnjali su od ranog jutra. Njihov mukli zvuk ledio je srž u kostima. Krici koje su ispuštali bili su visoki, piskavi i zbog toga su daleko dosegali i užasavali sve u redovima templara dok su se molili Bogu da im pomogne u okršaju.

Bitka je započela u rano jutro. Prašina se naglo digla i potpuno zaklonila ratnike sa obe strane. Nije se znalo ko napreduje, a ko gubi. Visoko podignuti templarski mačevi sa jedne, i krive sablje i sekire sa saracenske strane nestajale su u oblacima peska i telima ljudi. Čuo se samo njihov zlokobni zveket.

Urbano od Eskvilina je preko oklopa nosio tuniku bez rukava na čijoj se prednjoj strani nalazio veliki crveni krst koji je pokazivao da je bio u krstaškim pohodima. Jurišao je, čvrsto stežući konjska bedra, razmahujući mačem na sve strane. Osećao je više nego što je video, kako oštrica njegovog oružja prodire u saracenske grudi, odseca delove tela dok su urlici ljudi razjarenih od bola, ošamućenih od vriske i očaja odjekivali sa svih strana.

Saracenski bubnjevi utihnuli su pred suton. Prašina je počela da se sleže, ali su jauci i dalje lebdeli nad bojištem. Urbano od Eskvilina

je u to vreme već sedeo u svom šatoru, zavaljen u lučnu stolicu obloženu jastucima, oslonjenih ruku o mač koji je držao pred sobom, između kolena.

Sve ga je bolelo. Svaki mišić je treperio, povraćalo mu se od mirisa krvi. Ali se osećao zadovoljno. Bitka je bila dobijena. Saraceni potučeni do nogu i više ništa nije moglo da promeni sudbinu zarobljenih. U rano jutro biće pogubljeni vlastitim krivim sabljama. Svaki deseti biće pušten da ostale Saracene, negde daleko u pustinji, u njihovim smrdljivim naseobinama, u gradovima, prizove pameti objašnjavajući kakva ih sudbina očekuje u sukobu sa malteškim vitezovima.

I tada je u šator ušao Talnaj od Penaforte. Podigao je ruku na pozdrav. Rekao je kratko: – Uхватili smo saracenskog vođu. Kaže da hoće da razgovara sa tobom. Ima neku ponudu.

– Šta može da ponudi kada više ništa nema? Nema vlast, nema vojsku, bez časti je, ujutru neće imati ni glavu. Možda ni večeras. Nasmejao se umorno. – Dovedi ga.

Urbano od Eskvilina nije verovao ljudima. Ponajmanje ovakvima kao što je Talnaj od Penaforte. Znao je da ga je veliki majstor Pjer de Montegi¹ poslao da špijunira sve i svašta, posebno Njega. Urbano je sasvim slučajno otkrio da Talnaj od Penaforte svakih dvadesetak dana, brodom koji je isplovljavao iz Akre, šalje izveštaje velikom majstoru. Bio je siguran da oni nisu pisani u njegovu korist.

Platno na ulazu u šator se pomerilo i unutra je uleteo Saracen, umotan u široki ogrtač, galabiju. Nema sumnje da ga je Talnaj od Penaforte žestoko raspalio pred ulazom i ovaj je poleteo unapred. Sručio se na podne prostirke. Lagano se uspravio i oslonio na jedno koleno. Ostao je u tom položaju kada je Talnaj od Penaforte ušao u šator.

– Ovaj bednik je komandovao saracenskim jedinicama.

Saracen je podigao savijenu šaku i samo je jedan prst bio uspravljen. Na njemu se nalazio veliki prsten.

– Pazi šta govoriš! Možda ćeš sutra ti biti moj zarobljenik.

---

¹ Pjer de Montegi, veliki majstor reda templara od 1219. do 1230.

Talnaj od Penaforte je pljunuo prema Saracenu. Ovaj je izvukao veliku svilenu maramu i obrisao levu stranu lica.

– Između dečaka i starca nema neke razlike. Obojica su nepromišljeni. Ne umeju da procene situaciju, jedan od mladosti a drugi zbog starosti – izgovorio je Saracen više za sebe, nego što se obraćao templarima.

– Sutra ćeš ti biti mrtav! – Saracen se osmehnuo i blještav niz zuba je sevnuo. – Naši životi su u rukama Alaha i samo on zna kada će ko biti mrtav.

Urbano od Eskvilina podigao je ruku.

– Pusti da ubijem nevernika – krkljao je od besa Talnaj od Penaforte.

Urbano od Eskvilina i dalje je držao podignutu ruku. Nije skidao oči sa Saracena. Sada je bolje video uzano lice, duboke crne oči koje nisu odavale strah i jedva primetan cinični osmeh. On je svoj život poklonio Alahu, danas je pobio ko zna koliko hrišćana i Alah će znati da nagradi njegov trud.

– Znači razumeš sve što govorimo? – upitao je Urbano od Eskvilina.

– Sve! – Urbano je klimnuo. – Tako ćeš lakše razumeti da ćemo te nabiti na koplje i izložiti pustinjским муvama da te glođu mesec dana.

Saracen je odmahnuo rukom. – Ukoliko se ne sporazumemo.

– Oko čega mogu da se dogovaraju onaj koji je dobio bitku i onaj koji je bitku izgubio?

– Dobijena bitka nije dobijeni rat – sa podsmehom je izgovorio Saracen – ko zna šta se sutra može dogoditi?!

– Dakle, šta nam nudiš?

– To što ja mogu da ti ponudim, ne može niko. I orao i zmija bi se borili oko moje ponude.

– Još uvek nisam čuo šta je to?

– Da se prethodno dogovorimo. Za ono što ja nudim tražim da održiš reč.

Bilo je očigledno da za njega postoji samo Urbano od Eskvilina. Talnaj od Penaforte bio je šesti prst na ratničkoj šaci. Za njega je prestao da postoji.

– Nije loš zahtev. Kako ću znati da me nećeš prevariti?

– Nas dvojica smo poštenu ljudi – pogledom je okrznuo Talnaja od Penaforte. Urbano od Eskvilina mogao je da se zakune da je Saracen već odavno tačno procenio čoveka koji ga je gurnuo u šator. Tako ne rade pravi ratnici koji poštuju protivnika. Tako rade kuka-vice, udvorice, podmitljivci, podmukli ljigavci i plašljivci.

Veliki majstor reda vitezova hrama se osmehnuo. – Ne znam za tebe.

– Znaš li za sebe?

– Ja svakako jesam pošten. Gospod mi je svedok.

– Nemoj samo bogove. Ni tvog, ni mog. Da vode o nama računa, ne bismo bili ovde, nego u svojim šatorima, sa svojim ženama i decom, ako ih ti imaš. Ja imam petnaestoro. A biće ih još.

– Lepa brojka. Kada si stigao da ih stvoriš kada stalno ratuješ?

– Skoknem do mojih u vreme zatišja – osmehivao se zaklonjen delimično šesom, maramom koja mu je bila obmotana oko glave.

– Šta nudiš?

Saracen je samo malo okrenuo glavu prema Talnaju od Penaforte. – Da li mu veruješ?

U tom trenutku Urbano od Eskvilina napravio je najveću grešku u životu. Kasnije će se toga setiti i doneti odluku da se greška mora ispraviti.

Pogledao je Talnaja od Penaforte i rekao: – To je moj čovek. Ja njima verujem. Bore se sa mnom.

– Da li bi svoj život stavio u njegove ruke?

„Naravno da ne“, pomislio je Eskvilina: – U svakom trenutku.

Saracen je klimnuo. – Pitao sam te i rekao si mi...

Nekoliko trenutaka je ćutao držeći ispružene dlanove na čelu. Onda je udahnuo vazduh i sasvim tiho izgovorio: – Moj život i životi mojih ljudi za *Tajnu života!*

Urbano od Eskvilina osetio je kako ga je nešto zgrabilo za srce i nemilosrdno steglo. Iz pluća mu je nestalo vazduha i trudio se da ga udahne, a da se to ne primeti. Misli su mu za trenutak zastale. Uplašio se da će se onesvestiti.

– Šta? – s naporom je promucuo.

Saracеноvo lice bilo je kao maska. Ponovio je: – Moj život i životi mojih ljudi za *Tajnu života*.

Zime su iz godine u godinu bivale jezivo hladne, sa mnogo snega i vetrom koji je danima zavijao oko kula i pronalazio prolaze između pukotina na debelim vratima da se kao izdaja uvuče u prostorije. Urbanu je bilo desetak godina. Voleo je u zimskim predvečerjima da sluša oca i posebno očevog oca. Naročito starca koji je bio prepun priča. Jedna je bila od onih koje se pamte celog života.

– Beše nepobediv ratnik – pričao je starac dok su se senke ljudi osvetljenih vatrom iz kamenog ognjišta neprirodno propinjale na visokim tavanicama i sve vreme poigravale. – Vodio je vojsku obalom Persije i osvajao grad za gradom. Pri ulasku u grad Gordion ponudiše mu da odveže zamršen čvor konopca, u čemu dotad niko nije uspeo. Prema legendi – onaj ko u tome uspe, vladace Azijom.

Starac je značajno gledao oko sebe. Svi su napeto očekivali nastavak priče iako su je ko zna koliko puta čuli. Stari vitez uvek je ponešto dodavao. – Pazite! Jedan naspram drugog: zamršeni čvor i najveći ratnik sveta Aleksandar Makedonski.

– Ako razrešiš čvor, vladaceš Azijom – ponovi još jednom čuvar na ulazu u grad. – Da li razumeš?

Aleksandar Makedonski klimnu glavom.

– Je li to neko pokušao do sada?

– Oduvek!

– Čudno – primeti mladi ratnik. Izvukao je mač i jednim zamahom presekao Gordijev čvor. I sada, dolazi najznačajniji trenutak...

Aleksanar uđe u grad Pendžab i krenu prema hramu koji beše na vrhu tvrđave. Ispred glavnih vrata stajahu trojica sveštenika. Namepravahu da ga spreče da uđe u sveti prostor.

– Ne možeš unutra! Ne poznaješ našu kulturu, ne poznaješ našu religiju... – izgovoriše sveštenici užasnuti mišlju da će stranac oskrnaviti svetište.

– Mogu da je naučim.

– Za to bi ti trebalo nekoliko života.

– Znete li vi da letite?

Sva trojica zapanjeno odmahnuše glavama.

Aleksandar se okrete vojnicima i reče: – Bacite ih sa tvrđave.

Vojnici zgrabiše sveštenike i baciše ih sa najviše kule. Dok iz ponora u koji su propadali sveštenici odjekivaše njihovi krici, Aleksandar promrmlja: – Možda ćete naučiti da letite.

Ušao je u hram, odgurnuvši mačem velika vrata. Znao je tačno šta traži. Davno mu njegov učitelj, mudri Aristotel, govoraše da u tom hramu postoji zlatan kovčežić u kome je zlatan pehar, poznat kao *Tajna života*.

– Sve je u životu tajna – govoraše Aristotel – i zato život jeste najveća zagonetka na svetu. Ali pehar *Tajna života*, iz nekih drevnih vremena, u svemu je neobičan. U njemu se nalazi tečnost za koju se ne zna otkuda dolazi. Ako se prospe, pehar je odmah pun, a ne vidi se kako se puni. Kada se tečnost prospe, pehar je težak tačno onoliko kao i kada je pun. Veruje se da onaj ko ispije tečnost pehara ostaje zauvek živ. Ali, mora ga ispiti u trenutku kada se senka smrti nadvije nad njim.

– Kako je onda Aleksandar umro? – upitao je razočarano desetogodišnji Urbano.

Urbano od Eskvilina morao je da se sabere, s velikim naporom, i vrati u svoj šator. Prvo što je ugledao bilo je podrugljivo lice Saracena.